

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 165. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801552368/facsimile.pdf> (tilgået 17. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Klagepunkter gaar ud paa at Menneskene vilde blive dvaske og dovne til deres Arbejde hvis de fik at vide at de nedstammede fra Dyr og Træer. Som om der virkelig skulde være Fare for at en Horebuk, som jeg lader nedstamme fra en Gøg, skulde blive mindre ivrig i Tjenesten, eller en Barber mindre snakkesalig, eller en Pedant mindre krigerisk og saa videre. Jeg havde nu ikke Lyst til at komme i Slagsmaal paa Grund af disse Grovheder. Jeg gad ikke engang stævne Bogtrykkeren, som havde provokeret mig Gang paa Gang, skønt selve Byens Øvrighed viste mig hvordan jeg kunde hævne mig og mange andre trængte paa for at faa mig til at gaa til Makronerne for at Fyren ikke skulde faa Lov til at blive ved med sine Frækheder i al Evighed. Men jeg kan ikke fordrage Processer. Jeg vil hellere finde mig i hvad som helst end anlægge Sag.

I Fortalen til Metamorfoserne skrev jeg at jeg nu for Alvor tænkte paa at slutte Fred med Menneskeheden, og at jeg ikke mere brød mig om at skrive Satirer. Der var dem der troede at denne Fredsvilje kom af at jeg havde daarlig Samvittighed og nu i mit stille Sind fortrød min tidligere Indstilling. Men de tager fejl. For ganske vist fortryder jeg at jeg i saa mange Aar har pløjet den gølge Mark; men jeg er ikke ked af at jeg har givet mig af med en Beskæftigelse som efter min Mening er noget et tænkende Menneske kan være stolt af. Med hvilke Tanker og hvilket Formaal jeg saa længe har styret mit Skib mellem disse skarpe Skær, det fremgaar af de apologetiske Fortaler til mine digteriske Arbejder. Men de som ikke lader sig paavirke af dem, men bliver ved med at mistænke mig og skælde mig Huden fuld, de maa huske paa at deres Snert ogsaa rammer de fremragende lærde, retsindige og gudfrygtige Mænd der har faaet mig til at udgive mine Digte, Satirer og Komedier. Hvis jeg har traadt i Spinaten, saa har jeg gjort det sammen med de udmærkede Mænd der har insisteret paa at jeg skulde skrive, og givet grønt Lys for det jeg skrev.

Og dette ene Argument maa da være nok til at afvise

DET FØRSTE BREV

alle de Beskyldninger der bliver rettet imod mig; for hvis jeg vilde remse alle dem op hvis Raad jeg har rettet mig efter og hvis Bedømmelser jeg har sikret mig inden jeg publicerede mine Værker, saa vilde enhver Mistanke om at jeg skulde være ondsindet blive rykket op med Rode. Det der mest har afskrækket mig fra at skrive er dog de mange Persiflager som er blevet spredt over hele Byen, og hvis anonyme Forfattere næsten hæmningsløst har givet Udtryk for deres Ondskabsfuldhed. Der har nemlig været nogle der uden videre har udnævnt mig til at være Forfatter af dem. Det maa enten være Mennesker der har handlet i god Tro ud fra manglende Viden om hvordan jeg i Virkeligheden er, eller slet og ret nedrige Individier. Men jeg sværger ved Gud i den højeste Himmel paa at jeg ikke har skrevet andet i den humoristiske Genre end det der er udkommet under Navnet Hans Mikkelsen.

Jeg kunde nu gøre Ende paa Brevet, men jeg vil gerne som Efterskrift fortælle lidt om mit Væsen og min Maade at leve paa. Der er jo ikke mange Professorer der er blevet skældt mere ud end jeg; saa De vil nok ikke finde det kedeligt hvis jeg tegner mit eget Portræt for Dem med den samme ærlige Streg som jeg har benyttet ved Skildringen af andre.

Næsten lige siden jeg var lille har det været meget skadeligt for mit Helbred at spise eller drikke for meget. Derfor har jeg levet saa sparsommeligt og afholdende at mine Kammerater syntes jeg snarere lignede en gammel Mand end den Dreng jeg var. Jeg blev drillet for min Afholdenhed. Det er jo noget man sjældent ser blandt de helt unge; og jeg blev gal over Drillerierne, for jeg var en hidsig Natur. Men jeg holdt fast ved mit og ændrede ikke min Maade at leve paa. Jo ældre jeg blev, jo mere afholdende blev jeg. Som ganske ung drak jeg helst Vinen fortyndet; i min mere modne Alder skyr jeg den som Gift og Galde. For nogle Aar siden prøvede jeg at gaa endnu videre. Jeg syntes ikke det var nok at holde igen paa den sædvanlige Maade, saa jeg forsøgte at indskrænke mit